

Οι εν ύπνω καταστάσεις ή από βυθό σ' άλλο βυθό.

Γράφει η Διώνη Δημητριάδου.

“η καμπανελλόπετρα” του Αναστάση Μαδαμόπουλου από τις μικρές Εκδόσεις

Η ενύπνια ζωή κυοφορεί τα έργα της ξυπνητής και η

ξυπνητή εγκυμονεί τα όνειρα του ύπνου.

Στο υπέροχο και ανεξήγητο τοπίο των εν ύπνω καταστάσεων θα περιηγηθεί ο Αναστάσης Μαδαμόπουλος, σ' αυτό το παράξενο βιβλίο, που σαν ποίηση μας συστήνεται, ωστόσο μας πηγαίνει πολύ πιο πέρα από όσα η ποίηση μπορεί να αφηγηθεί μέσα στους στίχους της.

Νιώθω τον Ύπνο να με σηκώνει στα αέρινά του χέρια

και να με εκτοξεύει στον πάνω βυθό.

Τον ύπνο θα επιχειρήσει να περιορίσει μέσα σε κάποιον ορισμό, λέγοντας για παράδειγμα πως ύπνος είναι:

- *Εθελοντής θεραπευτής ερεβώδους τρόμου.*
- *Δεξιότηχνης ταριχευτής ημερήσιων εξάρσεων.*
- *Σκοτεινός θάλαμος υπεκφυγών, αναβολών
και ματαιωμένων εξομολογήσεων.*

Η λέξη *εθελοντής* ίσως η πιο σημαντική στο νόημά της, γιατί αποκαλύπτει την αυθαιρεσία του ύπνου να κατασκευάζει κατά πως θέλει αυτός τη θεραπεία για τα σκοτεινά και ερεβώδη, την ίδια ώρα που ταριχεύει όλες τις εξάρσεις μας σε μορφές θνησιγενείς, μια που τα όνειρα με το ρεαλιστικό φως της μέρας αφήνονται στη λήθη. Μόνο που καμιά φορά διασώζουν κάτι από την άυλη φύση τους μέσα σε πολύ πρωινές ποιητικές γραφές. Η ποίηση αιχμαλωτίζει το απόσταγμα της νύχτας, το όνειρο, και μεταλλάσσει το ποθούμενο σε απτή πραγματικότητα. Θυμίζει τον Εμπειρικό:

Είναι τα βλέφαρά μου διάφανες αυλαίες./Όταν τα ανοίγω βλέπω

μπρος μου ό,τι κι αν τύχει./Όταν τα κλείνω βλέπω μπρος μου ό,τι ποθώ. (Ανδρέας Εμπειρικός, Ενδοχώρα)

Το υπαρκτό και το ποθούμενο -μεσούντος του ονείρου- αιφνιδίως γίνονται ένα, σαν να προετοιμάζουν το υποκείμενο να αντιμετωπίσει την ουσία του ολόκληρη:

*Στα πιο μεστά μου ενύπνια φορτώνομαι με παρελθόν,
παρόν και μέλλον, σαν γιγάντιο μαρσιποφόρο.*

*Το άλλο πρωί ξυπνώ, μα δεν μπορώ να σταθώ ορθός
υπό το άχθος της ανατέλλουσας ολότητάς μου.*

Είναι κι αυτές οι αιφνίδιες κι απρόσμενες συναντήσεις (εν ύπνω κι αυτές), που προσθέτουν θαλπωρή ή άλγος αναλόγως, και που αμφίρροπες ανάμεσα στο επιθυμητό και το αποτρεπτικό, ανάμεσα στο εδώ και στο πουθενά, υπαινίσσονται μια άλλη πραγματικότητα που ερήμην μας πορεύεται.

*Στις εξοχές του ονείρου μου οι φίλοι μου οι χαμένοι
χαράματα συνάζονται, ζητούν τα ονόματά τους,*

φεύγουν με γέλιο όσοι τ' ακούν και πιάνουν το τραγούδι.

*Μόν' ένας κλαίει κι οδύρεται στις πλάκες ριζωμένος,
αλυσσοδένει την αυγή, τη νύχτα μεγαλώνει,
γιατί 'ταν ο αδελφοποιτός κι είν' πια λησμονημένος.*

Και όταν ο ύπνος δεν έρχεται; Όταν η βασανιστική αϋπνία εμποδίζει τη βύθιση σ' αυτή την άλλη εκδοχή του πραγματικού;

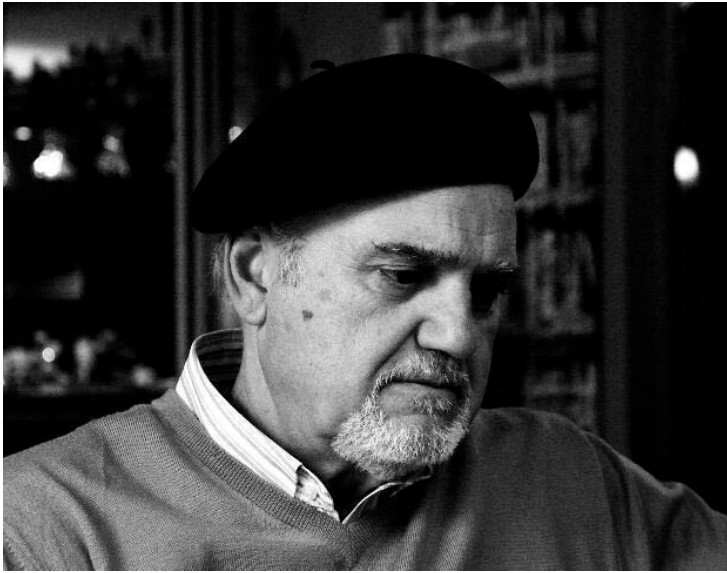
Ο ύπνος παίζει κρυφτούλι με την έντασή μου. Εκείνος που τα φυλάει πάντα είμαι εγώ. Μετράω μέχρι τα εκατό – έτσι το θέλει – κι εκείνος σαν τη σκιά που περπατά στα νύχια τρυπώνει σε απίστευτες κρυψώνες. Άντε να τον ξετρυπώσω μετά!

Ωστόσο η απουσία του ύπνου, η υποχώρησή του μπροστά στα ολάνοιχτα άπνα μάτια, είναι μια ψευδαίσθηση μακροήμερευσης, μια απομάκρυνση από την επερχόμενη άπνοια. Ο ύπνος τότε εκλαμβάνεται ως δοκιμή θανάτου, εκπαίδευση στο ερεβώδες που ξυπνημό δεν έχει.

*Στου ύπνου μέσα τη φωλιά
εκκολάπτεται ισοβίως
το φοβερό και μυστήριο αβγό
του θανάτου.*

*Στου ύπνου μέσα τη φωλιά
μαθητεύουμε στο μυστήριο
και εθιζόμαστε στο δηλητήριο
του φόβου.*

Και η άπνοια (ακόμη και εκείνη η πρόσκαιρη υπνική άπνοια που διαταράσσει και απειλεί για λίγο τον ρυθμό της ζωής) ίσως είναι πλέον μια προσφιλής και οικεία συνθήκη, αναπόφευκτη παράμετρος του βίου.

Αναστάσης Μαδαμόπουλος

Ο Μαδαμόπουλος με την ποίησή του έχει επινοήσει μικρές αδιόρατες γέφυρες που ενώνουν τη ζωή με ό,τι ίσως υπάρχει μετά από αυτήν. Έφτιαξε μικρά στιχουργήματα *υπνικά, υπνοειδή ή υπνόσχημα*, που περιγράφουν τις αναπνοές, τα χρονικά διαστήματα του ύπνου αλλά και τις καταστάσεις αναίρεσής του, τις άυπνες ξενυχτισμένες νύχτες. Μια προσομοίωση της ζωής και του θανάτου με όχημα τον εν υπνώσει βίο.

Δεν είναι, όμως, μόνον η προσομοίωση που επιχείρησε, που κάνει την ποίησή του τόσο ξεχωριστή. Ο τίτλος της συλλογής, οι εικόνες του εξωφύλλου (δικές του κι αυτές) στέλνουν μακρινά στον χρόνο μηνύματα από μιαν άλλη αναμέτρηση, αυτήν του δύτε/σφουγγαρά με τη θάλασσα και τον επικίνδυνο βυθό της. Η καμπανελλόπετρα, που δέναν στο σώμα τους οι παλαιοί Συμιακοί σφουγγαράδες για να τους οδηγήσει στον δικό τους *τρύγο*, στα σφουγγάρια στον πάτο της θάλασσας, ήταν η αφορμή, η έμπνευση για την ποιητική δημιουργία. Βαρίδι στο σώμα τους, τους οδηγούσε άλλοτε στην πλούσια συγκομιδή, άλλοτε στην αναπηρία, άλλοτε στον θάνατο. Δεμένοι μαζί της, εργάτες του μόχθου της ζωής.

Έχω κληρονομήσει μαζί με το σπίτι της Σύμης και μια καμπανελλόπετρα. Είναι πέτρα πρωτεϊκή και αλλόκοτη, ωστόσο δεν δύναμαι να την αποχωριστώ, κυρίως τις νύχτες.

Όσο κρατά ο ύπνος μου ξαγρυπνά σαν πιστό σκυλί με την άκρη της τριχιάς της δεμένη στο κεφαλάρι του κρεβατιού μου.

Στις αποδράσεις των ενυπνίων αλαφρώνει και συνταξιδεύουμε φασματικοί θηρευτές γαλαξιακών σφουγγαριών.

Στης αϋπνίας την έξαψη γίνεται ασήκωτη και πλακώνει σώμα και ψυχή. Έτσι χάνω κάθε φορά του ύπνου το πολυπόθητο ποντοπόρο.

Αργά ή γρήγορα η τριχιά θα λυθεί, ίσως σπάσει, και η πέτρα μου θα με πλοηγήσει σε κάποιο άγνωστο βυθό άπνοιας, όπου θα γείρουμε και θα κοιμηθούμε αγκαλίτσα.

Εξάισια συμπόρευση της ποίησης με την αφορμή της. Το ποιητικό υποκείμενο νιώθει το δέσιμο μαζί της, σε μια κοινή πορεία σωτηρίας ή χαμού.

Ο τυχερός δύτες – όταν μετά από αιώνες μας ανακαλύψει – θα ανασύρει το παράδοξο πομπηϊανό σύμπλεγμά μας ενθουσιασμένος και θα μας φέρει, όλος καμάρι, στο σπίτι του. Εκεί η γυναίκα του. Μουρμουρίζοντας ένα θαλασσινό σκοπό, θα μας στολίσει στο καρυδένιο κομό της σάλας, πλάι σε άλλα πολύτιμα αλιεύματα, αρχαία ξιστάκια και κλαδιά από γιούσουρι. Κι εκείνη θα τα έχει βρει από τον παππού της, ο οποίος στα νιάτα του θα είχε τη φήμη δεινού ψαρά και βουτηχτή, αλλά πιθανότατα να έπλεκε εκτός από τα δίχτυα του και ωραία στιχάκια. Πάντα στα κρυφά.

Έτσι στο τέλος όλα δένουν με μυστικό δεσμό πατώντας στον δρόμο της ποίησης. Τα στιχάκια του βουτηχτή, η πέτρα και ο ποιητής, και φυσικά ο ύπνος τους, κοινός και απύθμενος, σαν τη βαθιά τη θάλασσα. Όπως γράφει ο ίδιος: *Ποίημα, ζωγραφιά, υφαντό.*

Τα ποιήματα αυτά διαβάζονται είτε σαν ποίηση καλή, αυθεντική και αληθινή, είτε σαν συνοδευτικά του ύπνου, που παραφυλά να ξεκλέψει κομμάτια της πραγματικότητας για να τα δουλέψει με την ησυχία του στον δικό του βυθό. Σε κάθε περίπτωση βυθίζεσαι, αλλά αυτό μόνο κακό δεν είναι.